

Nebeský Lékař z Chrudimi

Čeští a moravští biskupové nás vybízí, abychom o letošní Velikonoční vigílii, tedy na Bílou sobotu, podle dávné tradice po setmění umístili za okny svých domů svíčku, případně vystavili obraz našeho Pána Ježíše Krista, který právě v této noci vstal z mrtvých. V této souvislosti jsem si vzpomněl na jedno vyobrazení Krista, které by se pro letošní „koronavirové“ Velikonoce zvláště hodilo. Je to tak zvaný Chrudimský Salvátor, jindy nazývaný Nebeský lékař. S jeho podivuhodnou historií bych Vás rád seznámil.

Jedná se o typ vyobrazení, který historici umění nazývají „svatá tvář“, a který se objevuje od nejstarších křesťanských dob na ikonách zvaných Mandylion. Na rozdíl od těchto ikon, o nichž se tradovalo, že vznikly zázračně, bez dotyku lidské ruky (acheiropoiéton), byl chrudimský obraz namalován rukou neznámého umělce z okruhu Lukáše Cranacha počátkem 16. století. Podle tradice náležel obraz do proslulých sbírek císaře Rudolfa II.

Při drancování Prahy saskými vojsky roku 1631 měl obraz štěstí. Loupícím Sasíkům spadl Na Příkopech z vozu přeplněného kořistí a pohotový číšník z nedaleké hospody obraz zachránil. Od něj se dostal do majetku osobního tajemníka jindřichohradeckého vladaře Viléma Slavaty. Slavatův tajemník však obraz nestačil odvézt do Jindřichova Hradce, ale zanechal jej svému příteli chrudimskému měšťanu Janu Pfeifferovi, v jehož domě zemřel.

V Pfeifferově domě se obraz dostal podruhé do vojenských rukou. Švédové, kteří na konci třicetileté války obsadili Chrudim, se ubytovali i v Pfeifferově domě a když se náležitě posílili alkoholem, strhli obraz ze stěny a začali na něm hrát kostky. Hra se jim hra nedařila, prý jim padala

stále táž čísla, a tak ze zlosti začali do obrazu bodat dýkami a řezat do Kristovy tváře. Zlořečili mu dokonce jako Luciferovi. Z obrazu však začala údajně prýštit krev a vojáci s hrůzou hleděli na tajemný úkaz. Toho využila služebná Dorota Skákalíková a s nasazením vlastního života obraz zachránila.

Jan Pfeiffer se pak s celou svou rodinou u obrazu často modlil a zjistil, že prosby zde docházejí rychlého a účinného vyslyšení. O podivuhodném obrazu však na veřejnosti mlčel, neboť měl obavu, aby o něj nepřišel. Až před smrtí jej odkázal chrudimské farnosti, kterou tehdy vedl děkan Samuel Hataš. Ten nechal obraz zrestaurovat a vystavil jej zpočátku na bočním oltáři. Poté však dolehla v roce 1679 velká morová epidemie a k obrazu začalo přicházet množství měšťanů prosících o ochranu před nákazou.

Chrudim skutečně moru nepodlehla a obraz získal nesmírnou popularitu. Dokonce i císař Leopold I., který před morem uprchl s celým dvorem z Vídně do Pardubic, si obraz na tři dny vypůjčil a se svou rodinou se před ním modlil za své blízké i za své země. Méně urození prosebníci to měli obtížnější, neboť kvůli moru byla vyhlášena karanténa a do města se nemohlo volně vstupovat, stejně jako do kostela. Tak se alespoň obrazem žehnilo z městských hradeb a jeho veliká kopie byla umístěna na věži, aby ji bylo i z dálky vidět a lidé se mohli s důvěrou obracet ke Kristu.

Z vděčnosti obraz obdržel stříbrný rám, byl umístěn na hlavním oltáři, a stal se jedním z nejznámějších a nejuctívanějších obrazů v Čechách. Svou působivost prokázal i v roce 1713, kdy přišlo poslední velké morové navštívení. Putovali k němu i tak skeptičtí a ke všemu zázračnému nedůvěřiví muži, jakým byl pruský král Friedrich II. či císař Josef II. K obrazu se však utíkali i obyčejní lidé v obyčejných problémech a nalézali zde vždy znovu povzbuzení, posilu a vyslyšení.

Je také pozoruhodné, že krátce před dnešním koronavirovým neštěstím, našel děkan Dr. Zdeněk Mareš v českobudějovické katedrále zapomenutou a velmi poškozenou kopii tohoto obrazu. Přežila kdysi požár katedrální kaple, kde tehdy shořel celý oltář. Také ji dal opravit a vystavil na oltáři u svatostánku. Jako by tam byl ten obraz připraven pro pomoc v obtížných časech.

Z evangelíí víme, jak silně působil Ježíšův pohled na ty, kdo se s ním setkávali. Hleděl na ně s láskou, s milosrdenstvím, jeho pohled byl silný a uzdravující. Ježíš přišel, aby žehnal a zachraňoval. Prosme, abychom také my při pohledu na Kristovu tvář dosáhli vyslyšení a uzdravení pro tělo i pro duši a jednou mohli vidět Ježíše tváří v tvář v nebi.